

Poštnine prosto.

Po § 97. zakona o organizaciji gasilstva.

GASILLEC

Letnik XXXVII.

Glasiło »Gasilske zajednice za dravsko banovino«

Izhaja vsak mesec. / Posamezna številka 2.50 Din, za inozemstvo 3 Din.
V »Zajednici« združene gasilske čete dobijo po en izvod »Gasilca« brezplačno.

V Ljubljani, dne 20. decembra 1933. ● Številka 7.

Dsemu gasilstvu in dopisnikom »Gasilca« želi uredništvo prav srečne in vesele božične praznike ter mnogo sreče in zadovoljnosti v novem letu.

G. M.:

Ob letošnjih decemberskih drž. praznikih.

Širom naše domovine praznujemo vsako leto 1. in 17. december. Letos pa smo imeli državljani poseben vzrok, da smo praznovali ta dneva kaj slovesno. 1. decembra, na dan ujedinjenja, je letos poteklo petnajst let, odkar obstoja naša lepa država, v kateri smo prosti državljani na prosti zemlji. Da se zavedamo tem bolj pomena tega dneva, je treba, da pogledamo v one čase hlapčevanja, ko nam je rezal tujec kruh. Slovensko ime ni pomenilo nič, slovenski narod je bil zapisan smrti. Prišli so težki časi svetovne vojne in časi preizkušnje za slovenski rod. Naš narod v jedru zdrav, je začel obračati oči proti svobodnim bratom. Že so se borili ramo ob rami naši dobrovoljci ob strani bratov Srbov za: »Krst častni i svobodu zlatnu!«

Prišel je 29. oktober 1918. leta. — Naš narod se je orelsel suženjskih verig in se osvobodil tujčevega jarma. Bilo je treba še prebrestiti velike težave, kajti veliki svet, ki je od meseca septembra 1918. leta poznal samostojnost Češke, je gledal na nas po strani in v nevarnosti je bila naša svoboda. Iz tega vzroka

in da se ustreže bratskim čutom, je Narodno veče v Zagrebu poslalo v Beograd svoje zastopnike, ki so zaprosili za ujedinjenje bivših avstrijskih pokrajin z bivšima kraljevinama Srbijo in Črno goro. To ujedinjenje je proglasil 1. decembra 1918 tedanji regent naš sedanji vladar kralj Aleksander I. —

Izvršilo se je, kar so pripravljali naši velikani Janez Ev. Krek, Strosmajer in pri Srbih rod Karadordevičev. Svoj dom v svobodi ljubiti, to naj bo 1. decemberska oporoka, ki jo ho-

čemo čuvati v duhu naših pradedov.

Mi gasilci imamo pač mnogo vzrokov praznovati z vso svetostjo ta praznik. Gasilstvo se je z novo domovino oprostilo vseh spon, ki so ovirale delovanje gasilstva. Namen gasilstva je ljubezen in pomoč, in radi tega smo prav mi najbolj poklicani, da ljubimo to državo, da vzgajamo naš rod v ljubezni do nje in do vzvišenega vodnika kralja Aleksandra I., ki je praznoval 17. decembra svoj rojstni dan.

Kot verni otroci velike Jugoslavije pa združujemo tudi gasilci svoje želje, da ohrani Vsegamogočni našega kralja čilega in krepkega. V težkih časih, ko s skrbjo dela vsak za svoj obstanek, gledamo gasilci s polnim zaupanjem k svojemu vladarju in se dobro zavedamo, da pod njegovim modrim vodstvom zasijejo jugoslovenskemu narodu tudi lepši dnevi, dnevi sreče. S ponosom zremo v bodoč-

nost, ki nam jo ustvarja naš kralj. Ko se je oba dneva molilo v cerkvah za kralja Aleksandra I., smo gasilci prav pobožno sklenili roke z vročo željo: »Vsegamogočni, čuvaj našo domovino in našega kralja! Živel kralj! Živel visoki kraljevski dom!«

Službene vesti vatrogasnega saveza kraljevine Jugoslavije.

Vatrogasni savez kraljevine Jugoslavije je imel sedaj tri seje, in sicer 28. VIII. — 29. IX. in 24. XI. 1933. Prihodnja seja je sklicana za 28. XII. t. l. Ker je postal »Gasilec« do osnovanja samostojnega saveznega lista njegovo uradno glasilo, bomo odslej objavljali vse zapisnike sej, za sedaj pa objavimo iz gori imenovanih sej najvažnejše sklepe.

I.

I. seja je bila posvečena predvsem organizaciji saveza. Prečital se je spis, s katerim je gospod minister za telesno vzgojo naroda imenoval starešinstvo. Nastaviti je bilo predvsem nujno potrebno uradništvo ter posameznim določiti plače.

Na tej seji se je razmotrival budžet saveza, ki je bil soglasno sprejet. Starešina saveza je ob tej priliki poročal o merah, podvzetih v pogledu organizacije vatrogastva v Vardarski in Moravski banovini.

Kot zadnja točka te seje je prišla na dnevni red diskusija o uniformah gasilstva. Sprejet je bil ta-le načelni sklep:

1. U starešinstvu saveza kao i u starešinstvu zajednica usvaja se obligatna crna boja sa trulovišnjevim odnosno tamno plavim parolama, to je častništvo administrativne struke nosi plave parole.

2. Oblik i forma kape jeste engleska.

3. Oznaka činova (distinkcija) nosi se na rukavima prema predlogu.

4. Naramice se usvajaju prema predlogu.

5. Dopušteno je nošenje pantalona ili čakšira prema želji.

6. Ešarpa u vidu narodne trobojke.

7. Mač kortik.

Kod župa i četa:

Kot četa označuju se članovi isto kot starešinstva na rukavima samo bez širokog zlatnog pasa a kot župa nose funkcionerji nad laktom u obliku trokuta zlatnu pantliku, a na ramenima obični jednostruki zlatni dragoner. Kot parade i u službi nose oficiri iz župa i četa žuti remen (kapa kao opasač).

Podoficiri nose srebrni, a obični vatrogasci obični crveni vuneni dragoner.

Odelo je radno i paradno. Radno odelo je od platna, a paradno od domačeg sukna.

II.

Ta seja je bila posvečena predvsem zaprisegi članov starešinstva. Prisego je izvršil minister za telesno vzgojo naroda dr. Hanžek. Pred prihodom gospoda ministra je starešinstvo rešilo več nujnih poslov. Poročalo se je o imenovanju komisarjev v onih banovinah, v katerih ni vatrogasnih zajednic. Na znanje se je vzelo poročilo starešine glede materialne pomoči posameznim komisarjem. Po izvršenih volitvah se dovoli posameznim zajednicam denarna pomoč ter se bo zaprosilo gospoda ministra fizičnog vaspitanja naroda, da otvori potreben kredit. Savez predlaga sledeči ključ za razdelitev:

Vatr. Zajednica dravske banovine	Din 21.500—
„ „ savske „	„ 21.500—
„ „ primoske „	„ 21.500—
„ „ vrbaske „	„ 21.500—
„ „ dunavske „	„ 21.500—
„ „ drinske „	„ 21.500—
„ „ moravske „	„ 21.500—
„ „ zetske „	„ 21.500—
„ „ vardarske „	„ 21.500—
Vatr. župi Beograd-Zemun-Pančevo	„ 6.500—

Na predlog starešine g. M. Kleščiča se zaprosi gospoda ministra fizičnog vaspitanja naroda, da dovoli gasilskima listoma »Gasilec« in »Vatrogasni Vijesnik« denarno pomoč po 10.000 Din. Lista se pa obvezeta prinašati na prvem mesu uradna poročila saveza. Sklenejo se razne nujno potrebne nabavke za pisarne saveza. Prečitajo se pa tudi pravilniki glede uniforme starešinstva saveza in poslovni red v kancelarijskem poslovanju, kakor jih je izdal g. minister fizičnog vaspitanja naroda.

Med sejo je prišel g. minister fizičnog vaspitanja naroda g. dr. Lavoslav Hanžek v spremljavo kabinetnega šefa gosp. B. Bačića. Starešinstvo ga je sprejelo nadvse slovesno, g. starešina pa ga je pozdravil posebe in se mu zahvalil v daljšem govoru ter omenil posebne zasluge posameznih članov starešinstva na gasilskem polju. Obljubil je savezu svojo obilno podporo kot resorni minister. Razvila se je za tem daljša diskusija o problemih gasilstva, pri čemer se je konstatiralo popolno soglasje o delu in odnosih med saveznim starešinstvom in g. ministrom. Po diskusiji je g. minister zaprisegel starešinstvo.

Na popoldanski seji so se predvsem rešile notranje zadeve ter razni spori pri gasilskih četah. Na dnevnem redu je bilo tudi več dopisov ljubljanske gasilske zveze v Ljubljani.

Ob koncu seje je vrhovni inšpektor g. Ilija Pintar predložil dva predloga, ki sta se tudi soglasno sprejela in se glasita:

»Vrhovni inšpektor predlaže, da se na osnovu § 72. zakona o organizaciji vatrogastva dozvoli za prvih šest meseci od dana, kada stopi na snagu propis o polaganju ispita, izbor častnika u vatrogasnim četama i onim licama, koji nisu položili odgovarajući častnički ispit u koliko nema ispitanih.

»Ovako izabrani častnik dužan je u roku od šest meseci, da polaže ispit u svoj čin.«

Vrhovni inšpektor predlaže o delu vatrogasnih ispita na sledeče četiri klase:

1. Vatrogasni ispit.

2. Podoficirski ispit.

3. Oficirski (častnički) ispit.

4. Zapovednički ispit.

Prva dva ispita (vatrogasni i podoficirski) polažu se u četi, oficirski se polaže u zajednici, a zapovednički ispit polaže se u Vatrogasnem Savezu u Beogradu.«

Predstavnik inšpekcije zemaljske odbrane ministarstva vojske i mornarice ing. pukovnik g. M. Pahljić je prečital še memorandum, kako mnogo zavisi zemaljska odbrana od gasilstva v pogledu odbrane domovine. Memorandum se je sprejel kot vloga vatrogasni zajednici.

III.

Tretji seji je predsedoval podstarešina g. Turk, ker je bil starešina g. Radoslav Georgijević službeno odsoten.

Prvi del seje je bil posvečen predvsem notranjim potrebam savezne pisarne.

Generalni sekretar je donesl tudi poročilo o delu posameznih komisarjev, ki izkazujejo prav lepe uspehe. Nadalje poroča o izidu volitev pri posameznih vatrogasnih četah, župah in zajednicah.

Tudi pri tej seji se reši več dopisov, doposlanih od gasilske zajednice za dravsko banovino. Sklene se pa, da se morajo vršiti redne skupščine gasilskih čet v mesecu januarju, žup meseca februarja in zajednic meseca marca, ne ozirajoč se na to, da so se vršile redne skupščine pred kratkim. Izbori, ki so se vršili za tri leta, odpadejo.

Gasilska četa v Bosanskem Šamcu je zaprosila, da bi bilo zastopano pri razvitju četne zastave savezno starešinstvo. Zastopnika določi g. starešina. Ta bo zabil v zastavo spominski žrebelj.

Službene vesti starešinstva Gasilske zajednice za dravsko banovino

PRESEDSTVENE VESTI.

1.

Kraljeva zahvala.

Vatrogasni savez K. J. nam je naročil sporočiti vsem prostovoljnim in industrijskim četam ter župam po nalogu gospoda ministra za telesno vzgojo naroda za njih vdanosine pozdrave Njegovemu Veličanstvu kralju Aleksandru I. povodom reorganizacije gasilstva nastopno zahvalo:

»Po najvišjem nalogu čast mi je izjaviti vsem gasilskim četam in župam najprisrčnejšo zahvalnost za njihove rodoljubne izraze vdanosti in zvestobe in izražene tople želje za Njegovo Veličanstvo in kraljevski dom.«

2.

Vlaganje prošelj, pritožb in ugovorov.

Po nalogu Vatrogasnega saveza K. J. ponovno opozarjamo vse gas. čete in župe, da morajo vlagati vse svoje spise na nadrejene upravne instance in oblasti edino le po župnih, odnosno zajedniških upravah.

3.

Iz starešinske seje.

Pod okrilje Gasilske zajednice dravske banovine so bile sprejete dne 2. decembra t. l. sledeče prostovoljne gasilske čete ter dodeljene tako-le:

GŽ sreza Kamnik: Češnjice, pošta Šmartno v Tuhinju, in Lok e pri Mengšu, pošta Mengeš;

GŽ sreza Kranj: Trboje, pošta Smednik, in
GŽ sreza Slovenjgradec: Šalek, pošta Velenje.

4.

»Gasilec«.

Z Novim letom postane naše glasilo »Gasilec« službeni list ministarstva za telesno vzgojo naroda in Vatrogasnega saveza kraljevine Jugoslavije dotlej, da bo savez začel izdajati svoje osrednje glasilo. Nabirajte nove naročnike za leto 1934.!

5.

Gasilski koledar 1934

izide pred Novim letom. Vsaka gasilska četa prejme na osnovi skupščinskega sklepa po 2 iztisa, katera je obvezno dolžna sprejeti in plačati. Na to opozarjamo članstvo ponovno, da ne bo zopet nepotrebnega vraćanja. Naročila na več izvodov naj se pravočasno dopošljejo.

6.

Izredna skupščina.

V svrhu reorganizacije bivše Jugoslovanske gasilske zveze »Ljubljana« se je izvršila dne 10. decembra t. l. izredna skupščina, na kateri se je izvolil upravni in nadzorni odbor »Gasilski zajednici dravske banovine v Ljubljani«. Zastopane so bile vse župe in celokupno starešinstvo. Uvodoma so bile odposlane vdanostne, odnosno pozdravne brzojavke Njegovemu Veličanstvu kralju Aleksandru I., gospodu ministru za telesno vzgojo naroda in starešini Vatrogasnega saveza K. J. v Beogradu. Častnemu članu, blagopokojnemu tov. Josipu Širci iz Žalca ter prvemu starosti JGZ, tov. Francetu Barletu ob 5 letnici njegove prerane smrti, je delegacija zaklicala trikratni »Slava!« Kraljevsko bansko upravo je zastopal na tej skupščini gasilski referent, g. Vertovšek Stanko.

Tajniško poročilo navaja med drugim sledeče: S priklopljivo bivše kočevske zveze gasilnih društev in novoustanovljenih društev je naraslo od redne skupščine število vseh čet na 839, ki so po srezih razdeljene na 25 žup z nad 26.000 rednih članov. Vse skupščinske sklepe je izvedlo predsedstvo. V 5 sta-

rešinskih in 1 odborovi seji so se obravnavale tekoče zadeve in prevedba čet in žup v smislu novega zakona, za katerega sta si poleg drugih stekla največ zaslug podstarosta Ljudevit Musek in župni načelnik ter narodni poslanec Anton Cerer, da je dosegel sedanjo popolnost, katere smemo biti veseli. Reševanje vlog se vrši redno brez zaostankov. Na podeljevanje izrednih podpor preko zveze nimamo nobene moči. Za ukinjeni 1%-ni gas. sklad bo moral priti nadomestek. »Gasilec« bo subvencioniran ter bo odslej službeno glasilo savezu. Z željo, da bi tudi nova zajednica dravske banovine ostala na vodilnem mestu, kot je bila JGZ »Ljubljana«, stremiča vedno do višje popolnosti in za vzor vsemu gasilstvu v naši kraljevini, je zaključil tajnik svoje izčrpno poročilo.

Blagajniško poročilo navaja prebitka Din 77.708/67. Onemoglo članstvo, vdove in sirote so prejeli iz »Podpornega sklada« Din 132.900.—. Izredne podpore iz 2%-nega gasil. sklada so nakazane. One iz 1%-nega pa dojdejo v kratkem.

Računski preglednik, tov. Gogala Vlado, je poročal o pravilnosti in točnosti vseh računskih zaključkov ter predlagal blagajniku in celokupnemu starešinstvu ter odboru razrešnico, ki je bila sprejeta s pohvalnim priznanjem.

Pred volitvami je prejela delegacija predložena zajedniška pravila brez razprave kot izvleček iz zakona o organizaciji gasilstva K. J.

Na predlog tov. Antona Cererja iz Kamnika so bili izvoljeni sledeči člani v upravni in nadzorni odbor ter v posamezne odseke:

I.

Osrednji odbor:

1. Starešina: Turk Josip iz Ljubljane,
2. I. podstarešina: Vengust Jernej iz Celja,
3. II. podstarešina: Cerer Anton iz Kamnika,
4. tajnik: Pristovšek Franc iz Ljubljane,
5. pomočnik tajnika: Pristovšek Stanko iz Ljubljane,
6. blagajnik: Mikuž Zdravko iz Brezovice,
7. pomočnik blagajnika: Gostiša Engelbert iz Ljubljane.

Odborniki:

1. Bulc Franc iz Mirne,
2. Fajdiga Franc iz Kamnika,
3. Gologranc Konrad iz Celja,
4. Guček Franc iz Trbovelj,
5. Košir Franc iz Celja,
6. Mayr Mavrilij iz Kranja,
7. Musek Ljudevit iz Št. Vida pri Ptujju,
8. Vezer Geza iz Martjancev.

II.

Nadzorni odbor:

1. Džuban Josip iz Križevcev v Prekmurju,
2. Jevšček Karel iz Novega mesta,
3. Kopač Leopold iz Slovenjgradca,
4. Rakoše Ivan iz Straže, in
5. Rus Ivan z Bleda.

III.

Odseki:

a) obrambno-napadalni:

1. Cerer Anton,
2. Fajdiga Franc,
3. Gologranc Konrad,
4. Guček Franc,
5. Klenovšek Hinko,
6. Košir Franc,
7. Pristovšek Stanko,
8. Rus Ivan,
9. Vengust Jernej in
10. Vrbinc Ivan.

b) samaritanski:

1. Dr. Čerin I. iz Celja,
2. Kuharič Lovro iz Ljutomera,
3. dr. Opeka Mihael iz Ljubljane,
4. dr. Perko Milan iz Most,
5. Pristovšek Franc iz Ljubljane,
6. Rakoše Ivan iz Straže,
7. dr. Rus Mavricij iz Ljubljane,
8. Šetina Lojze iz Črnomlja,
9. Vezer Geza iz Martjancev in
10. dr. Wankmüller J. iz Maribora.

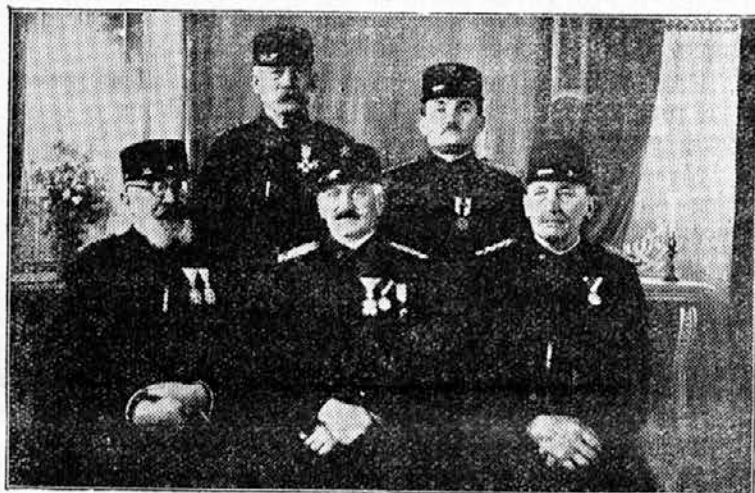
c) literarni:

1. Bulc Franc iz Mirne,
2. Cepuder Leon iz Ptuja,
3. dr. Gorišek Milan iz Št. Lenarta v Slov. goricah,
4. Klemenčič Josip iz Pobrežja,
5. Kopač Leopold iz Slovenjgradca,
6. Mayr Mavrilič iz Kranja,
7. Mikuž Zdravko z Brezovice,
8. Musek Ljudevit iz Št. Vida,
9. Pristovšek Franc iz Ljubljane in
10. Vončina Ciril iz Mežice.

Župna vaja bivše ormoške gasilske župe na Humu.

I.

Ko se voziš od Ormoža do Središča, te spremlja vsa pot cerkva in šola, ki stojita na 320 m visokem, od vseh strani osamljenem hribu. Hum obdajajo lepe vasi, kakor Frankovci, Lopršiče, Krčevina, Šalovci, Kitajsko itd. Na to okolico je navezanih več zgodovinskih dogodkov, a tudi pripovedka zna marsikaj povedati. — Tako pripovedujejo o Kr-

Župno načelstvo bivše ormoške gasilske župe

čevinah, kjer leži danes lepo polje, da je bila tamkaj velika šuma, v kateri je imel tolovaj »Hapša« s svojimi tovariši bivališče. Od tam je vodil tolovaj, jahaje na konju »zelenko«, svojo armado na rop na vse strani, dokler ga ni ugonobil oddelek konjenikov, ki je bil poklican iz Gradca. V šumi, imenovani »Krvajak« pri »apnenem mostu«, mu je bil konj »zelenko« ustreljen. »Hapša« se je vdal, jemaje slovo od svojega konja z besedami:

»Oj zelenko!
Ko bi te ne ustrelili,
ne bi naju ulovili.«

Zopet druga povest pravi, kako so v starih časih hodile na Krčevino morske deklice pšenico plet. Gospodinje so jim nosile jedi in ljudstvo je živelo v blagostanju in zadovoljstvu.

Ta zgodovinski hrib in lepo okolico si je ormoška gasilska župa izbrala za svojo župno vajo.

II.

Načrt

za veliko gasilsko župno vajo gasilske župe ormoške, ki bo v nedeljo dne 27. avgusta 1933 ob 3. uri popoldne na H u m u.

Vaja se izvede pod načelstvom tov. župnega načelnika Franca Hanželiča in pod poveljstvom tehn. vodje in prisednika gas. župe Ormoške, tov. Antona Kolariča.

Namen vaje je tehnična preizkušnja posameznih društev združenih v gas. župi in medsebojno spoznanje.

I. Za vsa društva je vaja obvezna, da se udeležijo vaje, kakor je spodaj navedeno, razen društva Ključarovci in Zorovinci, ker nima gas. orodja, zato pa mora poslati na vajo svoje zastopnike (načelnik).

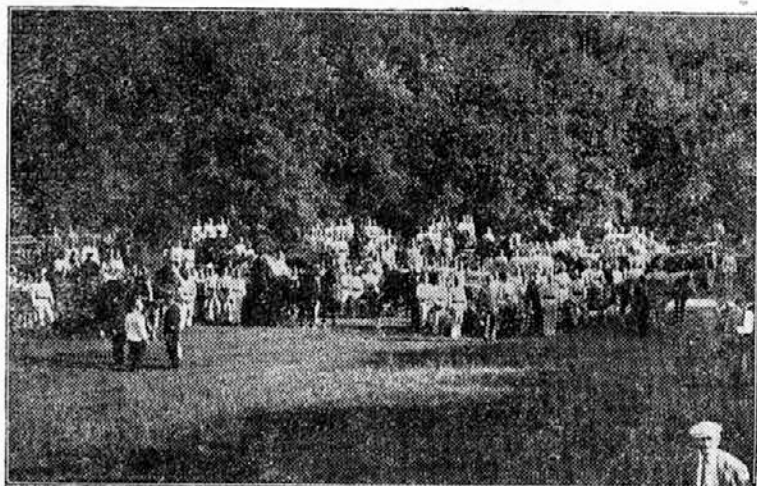
Vaja je zamišljena tako, da gori pri cerkvi poslopje g. Zadravca Petra. Na ta goreči objekt se izvede koncentriran napad gas. čet iz vse gas. župe v obliki verige takole:

1. Od jugovzhodne strani napadejo požarišče gasil. društva Središče, Obrež in Loperšice, vsako z eno ročno brizgalko. Društvo Loperšice postavi svojo ročno brizgalko pri mlaki gosp. Zadravca in razvije 110 m cevi do brizgalke iz Obreža, ki stoji na poti med goricami na vrhu hriba, pri njivi zasajeni s krompirjem, ter ji dovaja vodo v rezervoar. Brizgalna društva Obrež odvodi vodo po 110 m cevi, napeljani po meji med goricami v rezervoar društva Središče, katere brizgalna stoji višje na poti, na križišču meje med goricami. Brizgalna Središče razvije po meji med goricami do gorečega objekta 80 m cevi ter brizga vodo od jugovzhodne strani na streho gorečega poslopja.

Pri mlaki višje, od zgoraj navedene, stoji motorka društva Loperšice, ki razvije 200 m cevi po meji med goricami proti cerkvi, ter direktno brizga vodo od jugovzhodne strani na goreči objekt.

2. Od severne strani napadejo požarišče društvi Sv. Miklavž in Vitan. Brizgalna društva Sv. Miklavž se postavi k mlaki pod goricami, g. Seneger, ter razvije po sadovnjaku do poti pod sepno grabico 70 m cevi in dovaja vodo v rezervoar brizgalne Vitan, ki stoji pod to grabico na tej poti. Brizgalna društva Vitan razvije 80 m cevi do gorečega objekta in brizga vodo od severne strani na požarišče, odnosno od časa do časa brani hišo g. Potočnika na zahodni strani, da se ne vžge.

3. Od zahodne strani napadejo goreči objekt društva Vel. Nedelja, Ivanjkovci, Trgovišče, Cvetkovci, Ormož in Hardek. Vsako društvo z eno ročno brizgalno, Ormož razen tega še z motorko.

Gasilstvo po vaji

Brizgalni društva Vel. Nedelja in Ivanjkovci se postavita k mlaki g. Zidariča, razvijeta vsaka 90 m cevi ter obe dovajata vodo v rezervoar brizgalne društva Trgovišče, ki stoji pri studencu na pašniku g. Zidariča. Društvo Trgovišče razvije 90 m cevi do brizgalne Cvetkovci, kateri dovaja vodo v rezervoar brizgalne, ki stoji pri mlaki g. Pajtlerja (pri vrbi). Društvo Cvetkovci razvije 120 m cevi ter dovaja vodo v mlako pod goricami g. Zorjana (ob mlaki raste rogoz). Pri mlaki

g. Zorjana stoji motorka iz Ormoža, črpa vodo iz mlake, katero dovaja prej navedeno društvo in odvaja vodo po progi 290 m napeljanih cevi na breg, kjer stojita brizgalni društva Hardek in Ormož. Zadnje imenovani brizgalni stojita na cesti pred hišo Masten-Steinman, razvijeta vsaka 150 m cevi ter brizgata vodo od južne strani na goreči objekt, odnosno branita cerkev od severne strani pred vnetjem.

II. Splošna navodila.

1. Društveni načelniki so osebno odgovorni tov. žup. načelniku, da so vse v načrtu navedene brizgalne točno ob 1/23. uri popoldne na svojih čakališčih, kjer mirno v popolni pripravljenosti pričakajo znamenja za pričetek vaje. Jugovzhodna stran ima čakališče pri hiši g. Majcena. Severna stran pri hiši g. Ivanuša (Gonc), zahodna stran pri hiši g. Mastena (Leskovar), razen ročne brizgalne iz Ormoža in Hardeka, ki stojita na bregu pri hiši g. Erhatici.

2. Ob 3. uri popoldne pričetek vaje na znamenje plat zvona iz cerkve na Humu. Ko zaslišijo glas zvona, se takoj v čim hitrejšem tempu odpeljejo na zgoraj navedena stajališča, razvijajo cevi, začnejo črpati vodo, odnosno jo oddajati naprej, vendar šele takrat, ko imajo polne rezervoarje vode, ker šele takrat je delovanje brizgalne popolno. Vsako kričanje, prerekanje in preklinjanje pri tem je nedopustno, vse se naj izvrši tiho in mirno.

3. Vsako trobentanje med vožnjo od doma do čakališča je strogo prepovedano. Šele, ko se zasliši plat zvona in je s tem dano znamenje za začetek vaje, začno vsi trobentači vseh društev trobiti klic k požaru med vožnjo. To ponavljajo tako dolgo, dokler ne pride brizgalna na določeno mesto. Vsako trobentanje med vajo je strogo prepovedano. V slučaju morebitne potrebe se naj poslužijo društva ordonancev za prenos morebitnih povelj.

4. Sanitetni avtomobil gas. društva Središče stoji na križpoju do apnenice v popolni pripravljenosti za event. prevoz ponesrečencev. Sanitetni oddelek gas. društva Središče se poda z vsemi reševalnimi potrebščinami do namišljenega požarišča, kjer pričakuje morebitnih nadaljnjih povelj. V slučaju tako težkega ponesrečenja, da bi bil potreben prevoz ponesrečencev, je takoj javiti vodstvu vaje. Ponesrečenja lažjega značaja naj skušajo uravnati društva sama, ako pa nimajo za to potrebnih sredstev, je prav tako javiti.

5. Znamenje za konec vaje poda trobentač žup. Tehn. vodstva, ko dobi zato potrebna povelja, in sicer tako, da zatrobi najprej »zapri tok«, kar vsi trobentači vseh društev takoj ponovijo. Po tem povelju, ko ga prejemajo vsa društva v vednost, sledi signal trobentača žup. vodstva »pospraviti«, vsi društveni trobentači takoj ponovijo ta signal. Vsa društva nemudoma vse pospravijo in pripravijo za odhod. Ko imajo vse pospravljeno, nastopijo takoj brez vsakega nadaljnega povelja, pohod do župnega zbirališča (brez trobentanja), ki je ob cesti na travniku g. Ivanuša, kjer se vse brizgalne in vse drugo orodje razvrsti po navodilih za to določenih funkcionarjev (tov. žup. podnač. Masten, tov. nač. Kosi).

6. Obleka: gasilci in nižji dostojanstveniki z belo obleko, čelado, pasom in sekirico. V slučaju, da katero društvo nima bele obleke, je dovoljena tudi paradna. Višji dostojanstveniki v paradni obleki s sekirico in čepico. Dovoljena je tudi bela bluza, event. tudi cela bela obleka, ako po zunanosti odgovarja činu dostojanstvenika. Obleka, čelade itd. naj bodo čiste in skrbno osnažene.

7. Konje za vprego si oskrbi vsako društvo samo na svoje stroške. Vozniki, ki niso gasilci, naj imajo po možnosti vsaj čepico, priporočljiva je tudi bluza.

8. Na zbirališču župe, po končani vaji je vsem gasilcem brez izjeme počakati prihod tov. žup. načelnika, ki po podanem raportu pregleda vsa društva in poda svojo izjavo o poteku vaje itd.

9. Po pregledu društev je kratek tov. sestanek in prijateljski razgovor s pogostitvijo s strani župe (kruh in pijača).

10. Na povelje tov. žup. načelnika se zaključi tov. sestanek ter se vsa društva mirno brez trobentanja podajo na svoje domove.

11. Priporoča se, da uporabljajo društva gasilce kolesarje, ki pa naj vozijo vedno skupno z brizgalno.

12. Najmanje 2/3 članov vsakega društva je udeležba vaje obvezna.

13. Vsi društveni načelniki in podnačelniki ter ostali višji funkcionarji, kakor tudi vsi gasilci, odlikovani za državljanske zasluge, morajo biti tekom vaje na požarišču navzoči. Izjeme so dovoljene samo tam, kjer so zgoraj imenovani nenadomestljivi pri svojih brizgalnah.

14. Vedenje gasilcev med vožnjo k vaji, med vajo in od vaje domov, bodi dostojno in vljudno proti vsakomur. Med potoma postajati pred gostilnami ni priporočljivo.

15. Vse kulture je skrbno čuvati, škodo delati je strogo prepovedano.

16. V slučaju morebitne resnične potrebe odrine na povelje tov. žup. načelnika takoj gas. društvo Loperšice z motoriko in za to potrebnim moštvo z avtom gas. društva Središče na kraj nesreče. Vsi društveni načelniki s svojimi pribočniki se takoj podajo na stajališče žup. načelnika h kratkemu in hitremu posvetovanju. Šele po tem zboru, ko dobijo društva nadaljnja povelja, je dovoljeno premikanje brizgaln. Hladnokrvnost, preudarnost in stroga disciplina nad vse.

17. Vsak ugovor proti temu načrtu je nedopusten. Pri tožbe so dopustne samo na občnem zboru (§ 5 prav.).

18. V slučaju velikega dežja vaja odpade za nedoločen čas.

19. Vse morebitne izpremembe so pridržane žup. tehn. vodstvu.

III.

Vaja.

Kakor načrtano, se je vršila vaja, pri kateri je sodelovalo vseh trinajst v župi včlanjenih čet. V akcijo je stopilo enajst ročnih in dve motorni brizgalni. Pri vaji je sodelovalo dvesto-enaideset gasilcev. Vaja je bila zamišljena tako, da gori na Humu obširno poslopje gospoda Zadržavca na hribu, visokem 302 m, kateri brez vsake vezi z drugimi griči ponosno sameva v slikoviti ormoški okolici. Na ta goreči objekt se je izvedel koncentriran napad od treh strani v obliki verige, ker na hribu samem ni zadostne množine vode za gašenje.

Točno ob 15. uri je bilo dano znamenje za pričetek vaje. Od vseh treh strani hite gasilske čete z brizgalnami ter pri-

Napad izvršen po načrtu

čnejo od brizgalne do brizgalne po strmini hriba razvijati cevi. Od jugovzhodne strani napadejo požarišče gasilske čete iz Središča, Obreža in Loprsič ter razvijajo skupno 300 m cevi. Razen tega razvije motorka gasilske čete iz Loprsič 200 m cevi ter direktno brizga vodo na goreči objekt.

Od severne strani napadeta požarišče gasilski četi od Sv. Miklavža in iz Vitanja. Razvijeta skupno 150 m cevi. Od zahodne strani napadejo goreči objekt gasilske čete Velika

Nedelja, Ivanjkovci, Trgovišče, Cvetkovci, Ormož in Hardek. Ta skupina je imela najtežjo nalogo. Razvila je skupno 800 m cevi. Od tega motorka gasilske čete v Ormožu sama 290 m cevi in to po največji strmini.

Skupno je bilo razvitih 1630 m. Priznati se mora, da so se vse čete držale strogo določenega načrta. Samo tej strogi in vzorni disciplini gasilcev je pripisati, da je motorka gasilske čete iz Loperšic, ki edina ni bila v verigi dovedla vodo v petih minutah; severna skupina v šestih minutah, jugovzhodna skupina v devetih minutah, zahodna skupina, kateri je bila dana najtežja naloga, v trinajstih minutah.

Pri vaji sta sodelovala tudi sanitetna oddelka gasilske čete iz Ormoža in Središča ter svojo nalogo istotako zado-

voljivo rešila. Po preteku petnajstih minut od pričetka vaje je bilo dano znamenje za konec vaje.

Po vaji so se vse gasilske čete zbrale z vsem orodjem na za to določenem zbirališču, kjer je podal teh. vodja poveljnik vaje tov. župnemu načelniku raport o poteku vaje.

Po obhodu in pregledu gasilskih čet je nagovoril tov. načelnik v zbranih besedah gasilce z zahvalo za vzorno sodelovanje pri vaji, bodreč jih, da tudi v nadaljnje z isto vneto sodelujejo na polju človekoljubja.

Tov. teh. vodja, poveljnik vaje, poda nekaj tehničnih podatkov, nanašajočih se na potek vaje. Po kratkem odmoru, tovariškem in prijateljskem razgovoru, je bil odrejen odhod. Četa za četo je z zadovoljstvom in navdušenjem za nadaljnje delo v gasilskih vrstah zapustila zbirališni prostor.

F. G., Trbovlje:

Opomin.

Vrsta senc — med letom morda bile so še žive.
Zdaj v duhu tu jih vidim vse;
tam deco nežno, starčke poznih let,
mladeniče tu in dekleta,
ki jih uničil je varljivi svet.
So tudi matere med njimi,
ki so nedavno se v bridkosti poslovile.
Njih sence. — Duh jim lepši je gotov:
življenje rodu našemu so dale novo.
In rod njih delaven bo, krepak in pošten,
kultura srčna dičila ga bo;
tak bo Sloven!

Pomagaj vsem v nesreči, dober bodi gospodar,
saj mi smo misli ene in krvi, sovražiti nikdar!
Mir oznanjaj povsod junak-samaritan,
naj dobro vodi te srce, povsod iskren, udan:
Gasil strasti celo boš, ne samo požar!
Ljubezni ogenj neti, da vzplamti, žari!
Pomagaj z umom vsem, pomagaj z roko,
saj človek si. Tako junak daruj, rešuj,
za brate se, za dom žrtvuj!

O vzrokih požara.

Nadaljevanje.

Ko se v vseh šolah zahteva pouk o prvi pomoči v sili, se na požarno obrambo in gašenje ne polaga sploh nobene važnosti. Iz kakšnega vzroka, ni znano, toda pustimo to in ostanimo pri vzrokih požara.

Požigi imajo največjo vlogo med požarnimi vzroki in ker je število požigov sigurno mnogokrat vzrok požara, se bomo pač s tem bavili.

Zavarovalne družbe neke države so izračunale, da je bilo letno povprečno 4000 požigov. In od teh 4000 požigov se jih je približno 500 dokazalo in krivce kaznovalo. Kakšno sorazmerje! 87½ % je ostalo nedokazanih, krivci brez kazni, in zakaj to?

Temu je pač vzrok, ker se v največ slučajih ni mogel dognati vzrok požara. Ako si stavimo vprašanje: »Smo na polju ugotovitve požarnega vzroka in samopomoči pri določitvi požigalca storili svojo dolžnost?« bomo morali odgovoriti: »Ne!«

Priznati moramo, da nismo izvršili naše posebne naloge. Nismo sicer kriminalisti, katerih naloga je dognati vzrok požara, smo le njih pomočniki in strokovnjaki. Določitev požigalca gre vedno preko določitve vzroka požara.

Tukaj je težišče določitve vzrokov požara in k temu naj dajo navodila državne oblasti. Teh navodil pa še manjka.

Za določitev vzrokov požara so poklicani: kriminalna policija, državni tožilec in preiskovalni sodnik, pa vendar nudi prve podatke gasilstvo. Ločiti moramo namerne požige in požige iz hudobije.

Za določitev namernega požiga ponajveč zadostuje nekoliko sposobnosti za opazovanje in bistroumnost, da določimo vzrok požara. Način, ki je povzročil požar, kakor storilec sam, se spoznajo lahko, določiti je le treba, ali bi se dal požar preprečiti pri majhni pazljivosti.

V počtev pridejo čisto navadni vzroki, kakor: nepazljivo proč vržena tleča cigareta ali smodka, goreča vžigalica, obe-

šanje perila blizu zakurjene peči, založitev ali shranjevanje gorljivih predmetov, kar vse pri nesrečnem naključju povzroči požar.

Čudili se boste, ako vprašam, kdo zna pravilno vžgati vžigalico?! Ko vzamemo v roko škatlico vžigalic, da prižgemo vžigalico, se predvsem prepričamo, na kateri strani leže glavice. Nato drgnemo vžigalico od telesa navzdol proti strani, na kateri ni glavic. Čestokrat se zgodi, da se vsled nepazljivosti vžgejo vse vžigalice in nepazljivcu pošteno ožgejo roke. Mnogokrat je nastal požar, ako se je preneglo odvrгло gorečo vžigalico.

Zločin požara iz hudobije nastane iz raznih vzrokov, kakor maščevanje, zavarovalna goljufija ali zabrisanje drugega večjega zločina. Požigalca ni treba posebnega junaštva, ker lahko računa, da prepreči požar določitev požara ali jo vsaj otežkoči in tako onemogoči odkritje in kaznovanje zločina.

Požig se le tedaj s sigurnostjo določi, ako se zločinca opazuje pri izvrševanju dejanja, ako odpovedo priprave tako, da se požig ni razvil in ako ga odkrijemo tako hitro, da določijo strokovnjaki umeten način požiga.

Požar povzroči preprost vžig z vžigalico, nakar se skuša požigalec čim hitreje odstraniti. Mogoče najdemo na požarišču ožgane ali še dobro ohranjene vžigalice, mogoče škatlico tako, da obstoja možnost določitve zločinca. Rabi se pa lahko tudi vnetljive predmete, ki se niso prej nahajali na istih mestih. V takih slučajih najdemo vse, kar bi pospešilo požar. Na take priprave bo gasilec opozoril kriminalista. Pri tem treba premisliti, da je glavna naloga požigalca ne le vžig pripravljenih sredstev, temveč obstoji predvsem v tem, preprečiti izbruh pravega požara, da se on neopaženo in pravčasno odstrani, ter si oskrbi tako siguren alibi. Rabil bo, posebno ako uporabi sredstva, ki povzročijo velik plamen, za vžig tako zvane časovne vžigalnike. Najbolj preprosta priprava te vrste je navadna sveča, ki jo vtaknemo v lahko-

vnetljive snovi, kakor slamo, krmo, ostružke, vato itd., ki se vnamejo v lahko določenem času, ko sveča primerno dogori. Gorljive predmete še polijemo z bencinom ali petrolejem.

Zopet drugi časovni vžigalnik je: Šop vžigalic obesimo na utež ure tako, da se glavice vžigalic ob določenem stanju uteži namočijo v majhno posodico, napolnjeno z žvepleno kislino in se tako natanko v določenem času vžgejo ter so zopet v zvezi z drugimi gorljivimi predmeti, ki se tako vnamejo.

Neokretne peklenske stroje, kakor se take često opisuje v kriminalnih romanih, ne uporablja več moderen požigalec. Ne rabi takih, ko uporabi lahko navadno budilko v svoj namen.

Električne vode, ki jih dandanes najdemo že v vseh večjih krajih, uporablja požigalec na marsikak način. Je to sicer manj verjetno, a kriminalistiki je znan slučaj, da je nek mehanik na ta način zažgal svoj dom.

Možno je zopet, da z največjim lopovstvom in natančnostjo zasnovan požig ne pride do požara.

Vse priprave treba napraviti na težko pristopnih mestih in se na teh obstoječi zrak hitro izrabi ter ogenj vsled pomanjkanja kisika in dovajanja novega zraka ugasne. To se dogodi tem lažje, če požigalec razlije preveliko množino petroleja ali drugih snovi, ki za popolno izgorevanje rabijo mnogo kisika. Nastali dim in saje zaduše ogenj ali pa ta samo tli ter se ga opazi predčasno.

Ta nepazljivost razkrinka večino požigalcev, v kolikor se jih sploh dožene. Tudi požiganja se je treba priučiti! Izurjeni požigalec bo torej napravil za dohod zraka primerne luknje in sicer na takih mestih, da se odhajajoči dim ne opazi prehitro. Odprta okna, počene duri ali manjkajoče šipe skrbijo za zadosten pristop svežega zraka.

Dobro opazujoči gasilec torej lahko pripomore k razkrinkanju požigalca s tem, da opozori orožnike na odprta okna ali pečna vratca ali pa najde manjkajoče šipe. Pri gašenju sem že sam našel odprta dimna vratca, skozi katera je izbruhnil požar. Posebno pa moramo tudi določiti, če ni izbruhnil požar istočasno na več mestih. (Sledi.)

Dopisi.

Ormoška gasilska župa je imela dne 19. novembra t. l. svojo izredno skupščino, na kateri so društveni funkcionarji podali svoja poročila. Župa šteje 13 gasilnih društev s 382 rednima, 302 podpornima in 15 častnimi člani, skupaj 700 članov. Zanimivo je bilo poročilo tehničnega vodje Kolariča Antona o veliki župni vaji na Humu dne 27. avgusta 1933, katere so se z eno izjemo udeležila vsa v župi včlanjena gasilna društva z 271 gasilcem, ter je bilo v delovanju za dovajanje vode na humski grič 1630 m cevi. Vaja je trajala 15 minut, ter se je izvedla točno, kakor je bila od vodstva zamišljena. Vsled zakona o preustrojitvi gasilstva v državi je župa prenehala, ter so gasilna društva priključena sreski gasilni župi ptujski. Dosedanjega župnega načelnika Hanž-

liča Franca ter tajnika in blagajnika Rosino Adolfa pa je skupščina imenovala za častnega člana za skoraj 20letno uspešno delovanje v gasilski župi.

Listnica uredništva.

Ker bo v prihodnjem letu izhajal Gasilec kot mesečnik, bo sklep uredništva vedno vsakega petega dne v mesecu. Do tega dneva pošljite vse dopise na naslov: Lj. Musek, šolski upravitelj in župni načelnik, Sv. Vid pri Ptujju.

Pišite pridno in poročajte o delovanju v društvih, da pokažemo naše delo. Posebno pa prosim za poročila o požarih. Dobro pa so mi došli tudi tehnični članki, kajti prepričan sem, da mi lahko marsikateri gasilec pomaga. Zaprošil bom starešinstvo, da mi dovoli gotov znesek za honoriranje strokovnih člankov.

**Ključavničarstvo in
mehanična delavnica
Fr. Guček, Trbovlje**

izdeluje (in tudi
predeluje) zložljive

birglovke

Te brizgalnice so praktične
in posebno za gorske ga-
silne čete zelo pripravne.

Zahtevajte ponudbe!

Podpisana se priporoča za popravila in izdelovanje novih
društvenih praporov po jako zmernih cenah. — Oglejte si
društveni prapor v Studencih, ki je razstavljen na ogled.

Štingl Marija
Studenti pri Mariboru
Cankarjeva ulica št. 6.

**Podpirajte tvrdke,
ki inserirajo v „Gasilcu“!**

Čelade
Pasove
Rogove
Trobke
Sekirce
Čepice, epotele,
znake, spojke in
cevi najceneje pri

A. KASSIG

LJUBLJANA

ŽIDOVSKA ULICA ŠT. 7

Zahtevajte ilustrirani cenik!

Jugoslovanska zavarovalna banka

»Slavija«

sprejema zavarovanja za po-
žar, vlom, zakonito jamstvo,
telesne nezgode, avtomobilske
škode, transport, točo in ra-
zne vrste življenjskega in po-
grebnega zavarovanja. Lastna
poslopja v Ljubljani, Sara-
jevu, Osijeku in Novem Sadu.
Kupčijska zveza s češko ban-
ko Slavijo v Pragi.

Generalno ravnateljstvo v Ljubljani

Telefon števil. 2176 in 2276

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA UL. 6

tiska vse za Vas

n. pr. društveno glasilo, tiskovine, pisemski papir, vabila, po-
setnice, letake, lepake, cenike, kataloge in še mnogo drugega

KNJIGARNA

LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA UL. 6

MARIBOR, TYRŠEVA CESTA 44

ima bogato zalogo leposlovnih in strokovnih knjig za Vaše knjiž-
nice in za Vašo osebno uporabo. Poleg slovenskih knjig ima
tudi zalogo drugih slovanskih, francoskih, angleških in nemških
knjig. — Revije, časopisi, znanstveni listi. — Velika zaloga slik.

Pišite po kataloge in cenike!

Mestna hranilnica ljubljska

v Ljubljani, Prešernova ulica 3

je največja regulativna hranilnica v Jugoslaviji. Vlog ima nad 400.000.000 Din, rezervnih zakladov pa nad 11 milijonov dinarjev. Za pupilarne naložbe ima sodno depozitni oddelek, za varčevanje mladine izdaja domače hranilnike, za pošiljanje denarja po pošti so strankam na razpolago položnice. Za vse vloge jamči mestna občina z vsem svojim premoženjem in davčno močjo.

Telefon šte. 2016 in 2616

Poštno čekovni račun šte. 10.533

Uradne ure za stranke so od 8. do 12 1/2 ure.

GASILNA DRUŠTVA, POZOR!

Praden si nabavite potrebne cevi,
Vas vljudno vabim, da si ogledate
mojo zalogo

NORMALNIH GASILSKIH CEVI

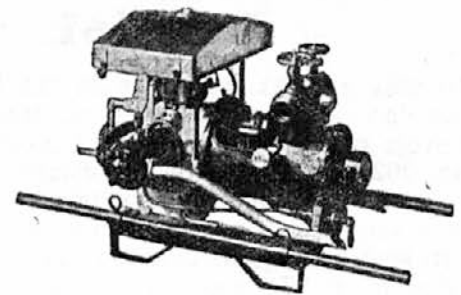
izdelke slovitih čeških tovarn, katere
ustrezajo vsem zahtevam!

IVAN N. ADAMIČ

LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA 31
MARIBOR, VETRINJSKA ULICA 20
CELJE, KRALJA PETRA CESTA 33

ANDREJ SUPAN LJUBLJANA

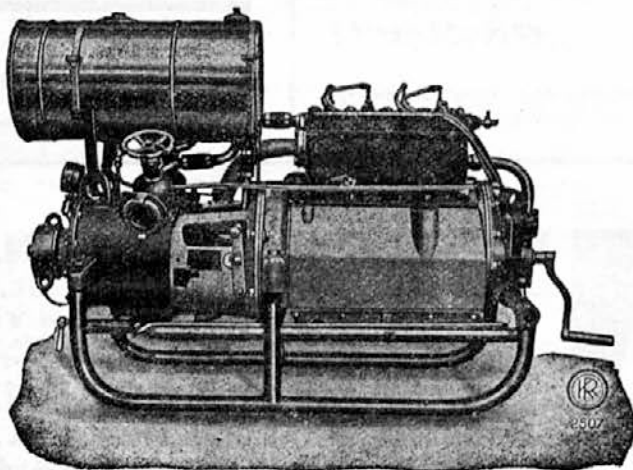
izdeluje in dobavlja prenosne dvo- in štirikolne motorne brizgalne od 10 do 36 k. s., kapacitete od 300 do 1500 l vode v minuti. Nadalje izdeluje spojke vseh vrst, zlasti najnovejše po predpisih Gasilske zajednice kraljevine Jugoslavije, prehodne in usisne komade, cevi iz konopnine, običajne in gumirane, sesalne cevi ter vsa tesnila. Prevzema v popravilo brizgalnice, vse ostalo gasilsko orodje ter navadne vodne nizkotlačne črpalke po konkurenčnih cenah. Zahtevajte tozadevne ponudbe in brezplačni poset.

Novost: 22 k. s. dvocilindrska, štiritaktna motorka tipe 1934

Konrad Rosenbauer, Linz ob D. K. Rosenbauer in drug, Celje tovarne motornih brizgalnic in gasilskega orodja

NASLOV ZA BRZOJAVKE: FR. KOŠIR CELJE ★ TELEFON 99

Dvocilindrska motorna brizgalnica, model 1929, 18/20 HP., pritisk do 16 atm. Hladilnik novega sistema, ogrevanje črpalke s toplo čisto vodo.

Prenosna štiricilindrska motorna brizgalnica, model 1929/30. 24 HP.

Najnovejša konstrukcija se izdeluje na dvokolne, štirikolne in avto-priklopne vozove.

Na podlagi 20letne preizkušnje v motornih brizgalnah priporočamo svoje avtomobilne, štirikolne, dvokolne in prenosne motorne brizgalnice.

Škropilni avtomobil s pripravo za snaženje in pometanje cest.

Več kot 2000 Rosenbauerjevih brizgalnic po vsem svetu.

Vsakovrstne lestve, gasilsko opremo, čelade, pasove in vse v to svrhu spadajoče predmete. Brezplačne ponudbe, predvajanje brizgalnic, informacije itd. na željo:

FRANC KOŠIR, CELJE

glavno zastopstvo in zaloga za Dravsko banovino.